

Quickscan Wet natuurbescherming Hermeandering Benedenloop Beekdal Linde

COLOFON

BUREAU FAUNAX B.V.

Tijnjedyk 89

8936 AC Leeuwarden

0683772548

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Quickscan Wet natuurbescherming Hermeandering Benedenloop Beekdal Linde

Leeuwarden, juni 2022

In opdracht van:
Provincie Fryslân

Uitvoering:
Bureau FaunaX B.V.

Veldwerk en rapportage:

Autorisatie:

Foto's voorpagina:
Impressie van het plangebied.

© Bureau FaunaX B.V.. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:
Bureau FaunaX B.V. (2022). Quickscan Wet natuurbescherming/Hermeandering Benedenloop Beekdal Linde. Rapport
22177. Bureau FaunaX B.V., Leeuwarden.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX B.V. heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Wanneer deze rapportage, op wat voor manier dan ook, wordt aangepast en/of aangevuld door een partij anders dan Bureau FaunaX B.V., verliest deze rapportage zijn validiteit en geldigheid. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN	6
2.1	Flora.....	6
2.2	Vogels	6
	Jaarrond beschermde vogelnesten	6
	Overige (broed)vogelsoorten	8
2.3	Zoogdieren	9
	Vleermuizen	9
	Overige zoogdieren.....	10
2.4	Reptielen.....	14
2.5	Amfibieën	15
2.6	Vissen	21
2.7	Ongewervelden	22
2.8	Gebiedsbescherming.....	33
	Stikstofgevoeligheid.....	34
2.9	Houtopstanden	34
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	35
3.1	Overzicht beschermde soorten	35
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	36
	Broedende (weide)vogels.....	36
	Jaarrond beschermde nesten	36
	Vleermuizen (verblijfplaatsen).....	36
	Vleermuizen (Vliegroutes en foerageergebieden)	36
	Waterspitsmuis	36
	Otter 37	
	Ringslang.....	37
	Heikikker.....	37
	Poelkikker.....	37
	Grote modderkruiper.....	37
	Sierlijke witsnuitlibel, gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker en gevlekte glanslibel, Noordse winterjuffer, grote weerschijnvlinder en zilveren maan	38

Platte schijfhoren	38
Zorgplicht	38
Houtopstanden	38
3.3 Overzicht vervolgstappen.....	39
4 LITERATUUR EN BRONNEN.....	40
BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
Wnb Soortbescherming	- 1 -
Vogels en verstoring	- 1 -
Vrijgestelde soorten Provincie Fryslân.....	- 1 -
Voorwaarden vrijstellingen	- 2 -
Zorgplicht art 1.11 Wnb.....	- 3 -
Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
Natura 2000-gebieden	- 3 -
Wnb Houtopstanden	- 3 -
NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur	- 4 -

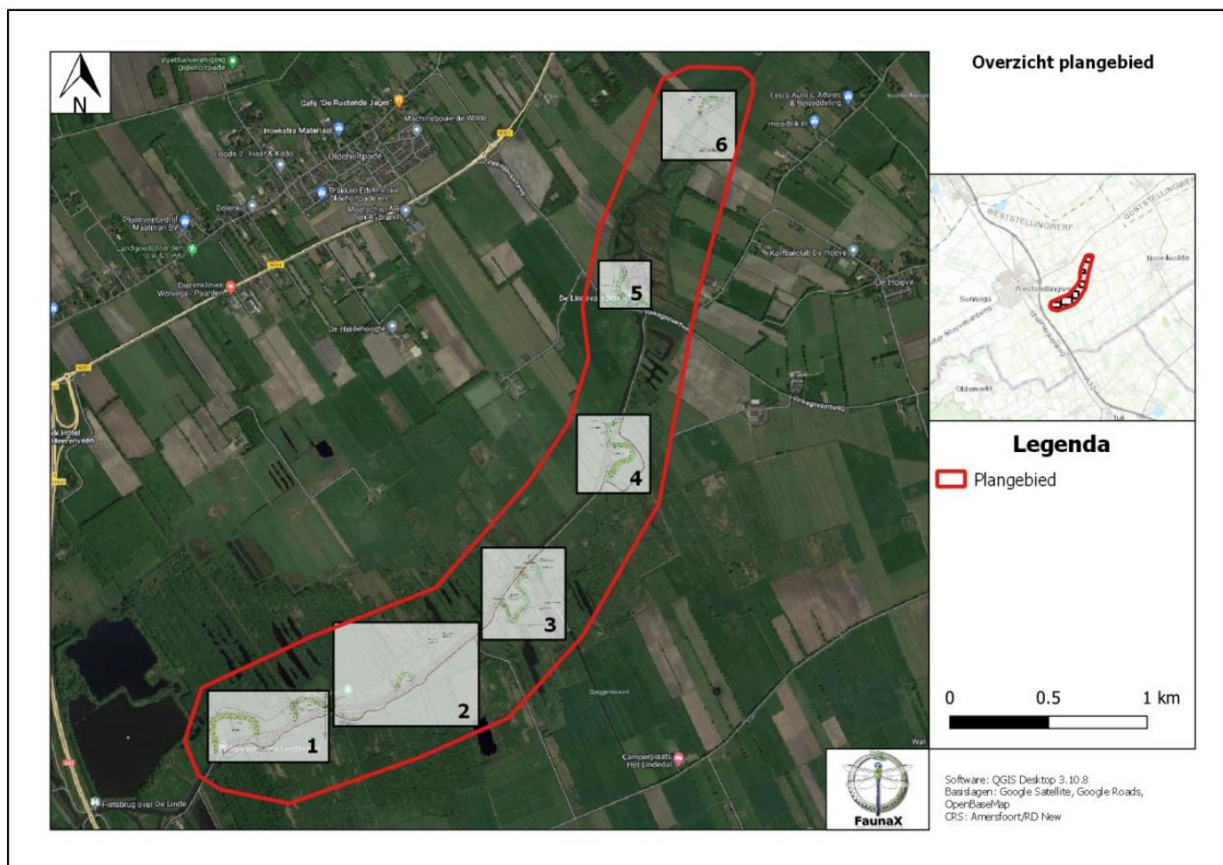
1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens een gedeelte van de benedenloop van de Linde te hermeanderen. Ruimtelijke plannen zoals deze dienen te worden beoordeeld op uitvoerbaarheid, onder meer in relatie tot de natuurwetgeving.

Zo dient te worden onderzocht of als gevolg van de uitvoering van het plan sprake is van effecten op wettelijk beschermde soorten flora en fauna en/of natuurgebieden (Natura 2000), alsook in het kader van houtopstanden. Om hierin inzicht te krijgen wordt in eerste instantie een ecologische Quicksan uitgevoerd. Bij dit onderzoek wordt een inschatting gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer van het project aanwezige beschermde natuurwaarden en de effecten van de voorgenomen plannen op deze waarden.

Voor meer informatie over de Wet natuurbescherming (Wnb) en de handelwijze wordt verwezen naar Bijlage I. De verwachting is dat de Omgevingswet en de Omgevingsverordening 2022 vanaf 1 juli 2022 in werking zullen treden.

Figuur 1.1. Een overzicht van het plangebied (rood omlijnd).

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van de provincie Fryslân heeft Bureau FaunaX B.V. het planvoornemen door middel van een ecologische Quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze Quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (expert judgement). Een ecologische Quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze Quickscan is uitgevoerd op 11 juni 2022 en vond plaats onder warme weersomstandigheden (20°C, windkracht 2, helder). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (of sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

Behalve dat onderzocht wordt welke soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden kunnen voorkomen, wordt ook gecontroleerd of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit gebeurt middels een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er wordt gecontroleerd in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantingsplicht aan de orde kan zijn.

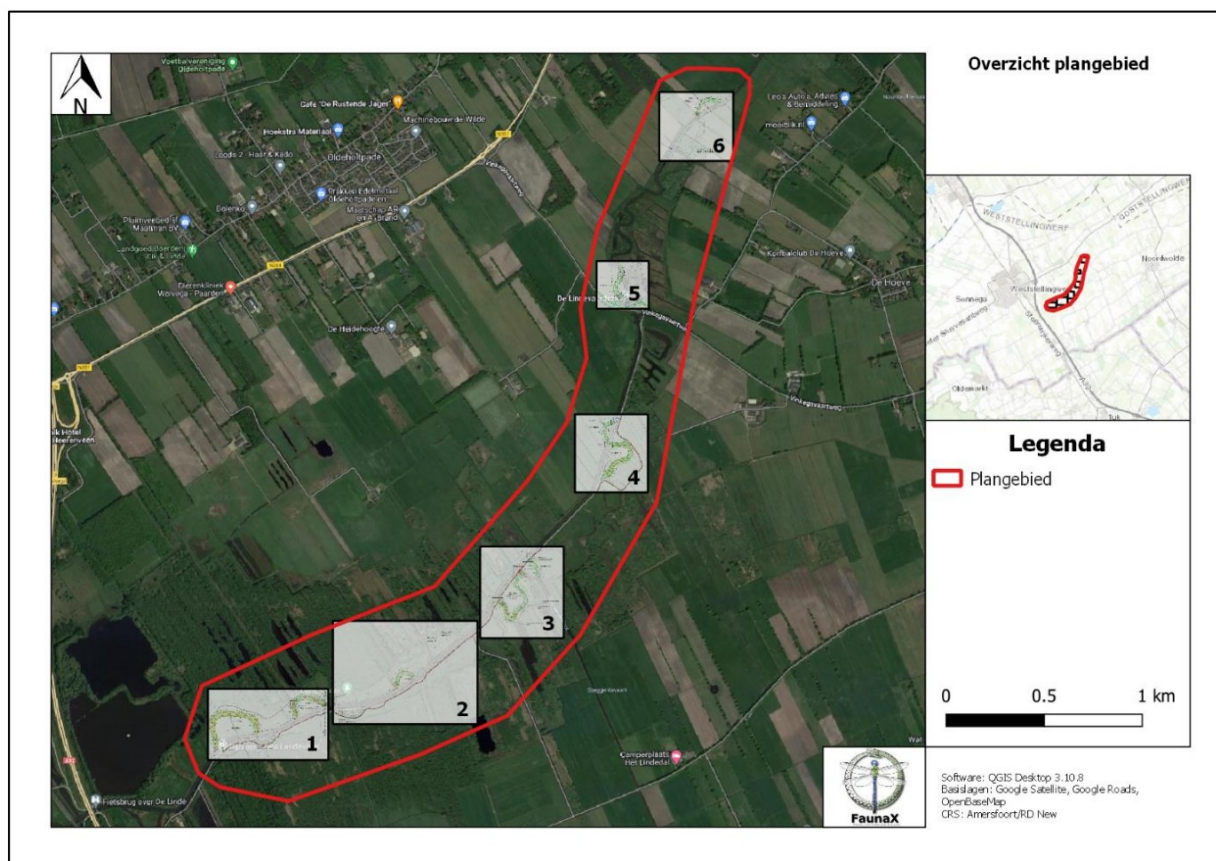
Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale stukken, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent het Natuurnetwerk Nederland, ganzenfoerageergebieden en weidevogelgebieden. Deze toetsing stipt kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

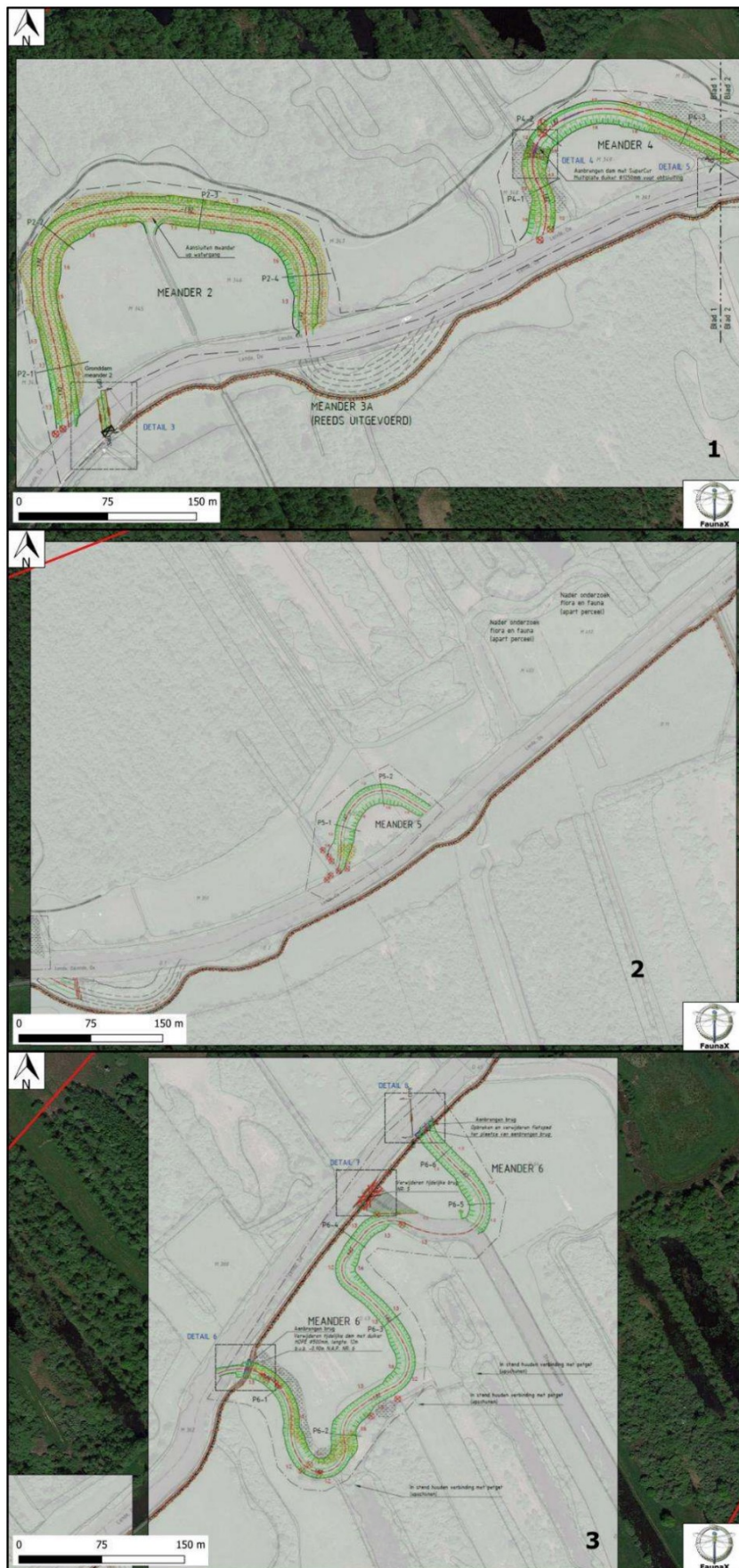
1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het plangebied bestaat uit een gedeelte van de benedenloop van de Linde, tussen de fietsbrug aan de Domeinenweg tot het fietspad IJkenverlaatpad. Dit gedeelte van de Lindevaai wordt gekenmerkt door een moerassig laagveenpetgatenlandschap, doorspekt door bossen, bosschages, veenweiden en sloten. Dit landschap gaat in noordoostelijke richting binnen het plangebied over in een kruidenrijk graslandschap met voornamelijk agrarische functies. Verschillende delen van dit beekdal vallen als natuurreserveaat onder het beheer van It Fryske Gea.

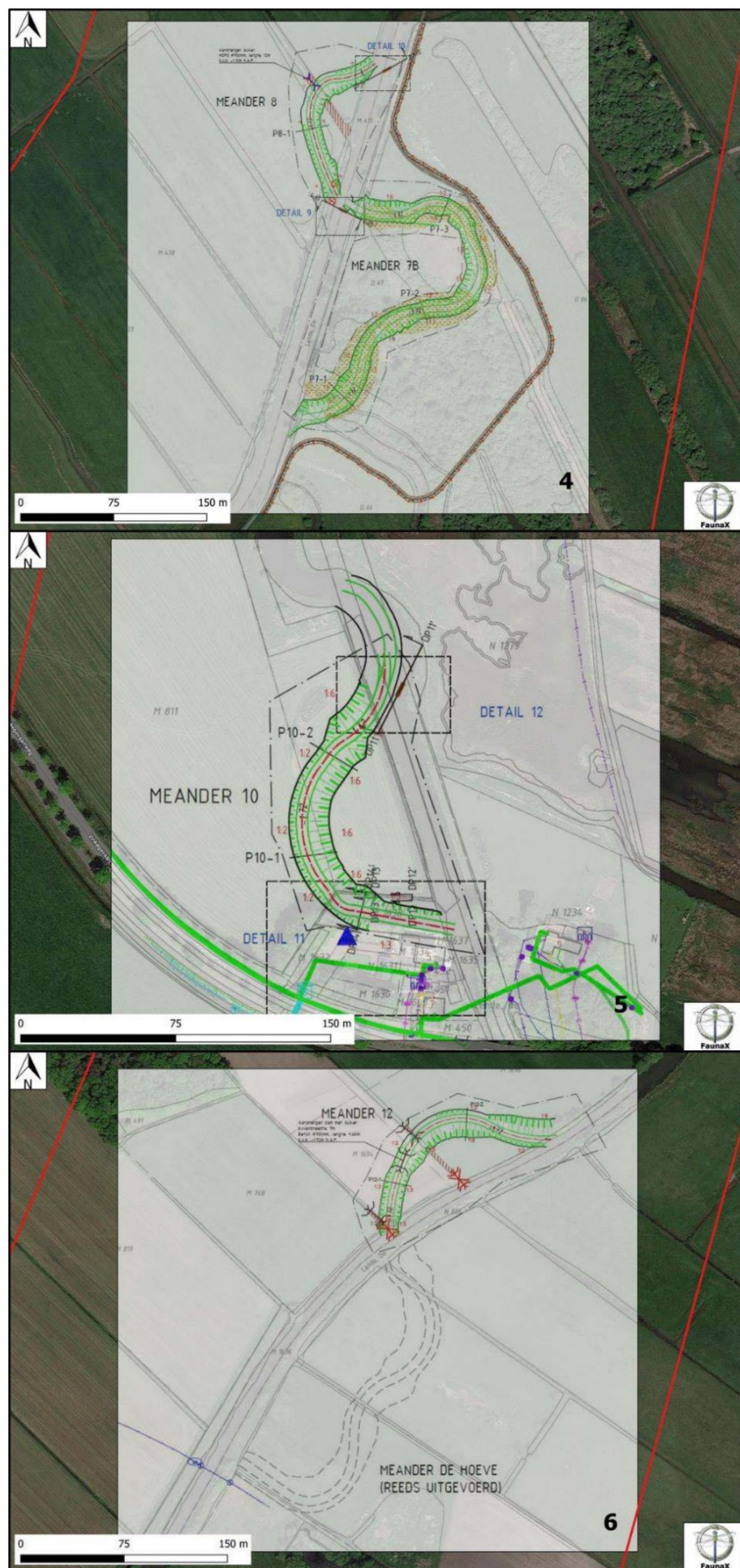
Het planvoornemen bestaat uit het aanbrengen van een achttal meanders als onderdeel van het overkoepelende plan voor de hermeandering van de Linde. Voor het realiseren van een deel van deze meanders worden oude, deels verlandende, maar nog steeds waterhoudende meanders geschoond. In overige gevallen worden nieuwe meanders gegraven. Binnen het planvoornemen worden verschillende bomen (voornamelijk elzen en wilgen) gekapt en watergangen gedempt. Ook worden diverse andere werkzaamheden verricht, onder andere het aanbrengen van damwanden, grasbetontegels en paalschot beschoeiing. In figuren 1.2, 1.3 en 1.4 worden de meanders die binnen dit project worden aangepakt (vergroot) afgebeeld. Langs de Linde zijn reeds enkele meanders gerealiseerd. Deze vallen niet binnen de scope van dit project.

Figuur 1.2. Binnen het planvoornemen worden acht meanders gerealiseerd, onder te verdelen in zes gebieden.

Figuur 1.3. Een vergrootte weergave van gebieden 1 t/m 3.

Figuur 1.4. Een vergrootte weergave van gebieden 4 t/m 6.

2 RESULTATEN QUICKSCAN

2.1 Flora

Het plangebied bestaat vooral uit voedselrijke tot matig voedselrijke veenweide-graslanden en moerassig bosopslag. Binnen het plangebied werden geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Ten tijde van het veldbezoek werden soorten als grasmuur, gele lis, poelruit, heermoes, grote ratelaar, ridderzuring, fluitenkruid en braam aangetroffen. In de wateren binnen het plangebied werd op verschillende plaatsen krabbenscheer aangetroffen. Ook werd op verschillende plekken grote waternavel aangetroffen, die als het gevolg van ontwikkelingen in 2021 in de Linde een overwoekerende positie heeft aangenomen, maar sindsdien op veel plaatsen is verwijderd. De aanwezigheid van beschermde plantensoorten binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten op basis van habitateigenschappen en verspreidingsgegevens (bron: NDFF). Het verdient echter wel de aanbeveling om met kwetsbaardere en zeldzamere vegetatie rekening te houden bij de voortgang van het project.

Figuur 2.1. Impressie van de flora in het plangebied met v.l.b.n.r.o.: grasmuur, poelruit, krabbenscheer en gele lis.

- De aanwezigheid van beschermde plantensoorten kan op voorhand worden uitgesloten.

2.2 Vogels

Jaarrond beschermde vogelnesten

Rocfvogels en uilen

Nesten van vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn bevinden zich over het algemeen in volgroeide bomen en/of bossen, zoals ooievaarsnesten en horsten van roofvogels. Vaak worden oude kraaien- of eksternesten gebruikt door roofvogels en uilen.

De bomen op de locaties waar meanders zullen worden gerealiseerd zijn voor zover dat ten tijde van het veldbezoek mogelijk was gecontroleerd op de aanwezigheid van boomnesten. Grote delen van het houtopslag dat op locaties staat waar meanders gerealiseerd worden, betreft dicht broekbos dat slecht begaanbaar was ten tijde van het veldbezoek. Vooral in het geval van meander 7B (zie figuur 2.4) was hier sprake van. Hoewel er geen boomnesten werden waargenomen tijdens het veldbezoek, kan het naar ons inzicht niet op voorhand worden uitgesloten dat deze in bepaalde delen van te verwijderen houtopslag wel aanwezig zijn. Het verdient hierbij de vermelding dat er in Fryslân binnenkort een uitbreiding zal plaatsvinden van de lijst van vogels waarvan de nesten jaarronde bescherming genieten. Bij deze uitbreiding zal onder andere de purperreiger worden toegevoegd aan de lijst vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten. Deze soort werd binnen het plangebied meerdere keren waargenomen (figuur 2.2).

Figuur 2.2. Ten tijde van het veldbezoek werd een purperreiger waargenomen binnen het plangebied.

Gebouwbroeders

Naast boomnesten is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van soorten die over het algemeen in gebouwen tot broeden komen, zoals de huismus, gierzwaluw en kerkuil.

Binnen het plangebied staan geen kunstmatige bouwwerken waar bovenstaande vogelsoorten in tot broeden kunnen komen. De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van gebouwbroedende vogelsoorten binnen het plangebied kan derhalve op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op jaarrond beschermde (boom)nesten, waaronder nesten van vogelsoorten die in de nabije toekomst jaarronde bescherming zullen genieten in de provincie Fryslân, kunnen **niet** op voorhand worden uitgesloten.

Overige (broed)vogelsoorten

Naast de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten is het plangebied ook beoordeeld op waarden voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. De nesten van deze soorten zijn uitsluitend beschermd tijdens het broedproces.

Zoals hierboven beschreven overlappen de locaties van de realiseren meanders op verschillende plekken met broekbos. Broekbossen, maar ook andere vormen van dichte houtopslag dat binnen het plangebied aanwezig is biedt broedgelegenheid voor diverse vogelsoorten, zoals nachtegaal en bosrietzanger. Daarnaast vormen de diverse watergangen, waaronder de Linde zelf, met hun goed begroeide oevers geschikte broedgelegenheid voor diverse watergebonden vogelsoorten. Naast deze soorten kunnen diverse weidevogelsoorten tot broeden komen in de veenweide- en graslandgebieden in en rond het plangebied. Grote delen van het plangebied vallen onder het beheer van It Fryske Gea, welke hier jaarlijks broedvogels inventariseert. Deze gegevens kunnen meer inzicht geven over de broedvogels die binnen het plangebied aanwezig (kunnen) zijn.

Figuur 2.3. De bomen, wateren en veenweide- en graslanden binnen het plangebied bieden nestgelegenheid voor diverse broedvogels.

- Binnen en vlak buiten het plangebied, maar binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden komen jaarlijks diverse (weide)vogels tot broeden, waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten, maar wel beschermd zijn tijdens het broedproces (grootweg 15 maart - 15 juli).

2.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Vleermuizen verblijven in Nederland over het algemeen in bomen, in gebouwen of in andere kunstmatige bouwwerken. In bomen verblijven vleermuizen vaak in oude spechtengaten of gaten die binnenin een boom zijn doorgerot als het gevolg van bijvoorbeeld het afbreken van takken. De bomen binnen en vlak buiten de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van boomholtes. Hoewel er diverse kleine holtes werden aangetroffen, werden deze niet geschikt bevonden als verblijfplaats voor vleermuizen. De holtes waren te klein, liepen niet voldoende door in de boom, of liepen in de verkeerde richting door. Daarnaast beschikte een groot deel van de bomen over een te dunne stam om voor vleermuizen geschikt te kunnen zijn. Echter, zoals eerder beschreven bestaan grote delen van het houtopslag dat in de huidige plannen overlapt met te realiseren meanders uit dicht broekbos, waardoor dit zeer slecht begaanbaar was ten tijde van het veldbezoek. Het was in bepaalde gevallen, bijvoorbeeld in het geval van meander 7B, niet mogelijk om elke boom individueel te onderzoeken op de aanwezigheid van voor vleermuizen geschikte boomholtes. De aanwezigheid hiervan kan dan ook niet op voorhand worden uitgesloten.

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in bebouwing kan door de afwezigheid hiervan op voorhand worden uitgesloten.

Foerageergebieden en vliegroutes

Ook foerageergebieden en vliegroutes van vleermuizen zijn beschermd, indien deze van essentieel belang zijn voor de instandhouding van een populatie vleermuizen in de omgeving. Als vliegroutes worden doorgaans lijnvormige landschapselementen gebruikt, zoals bomenlanen, houtwallen, watergangen en gebouwenrijen.

Het is aannemelijk en zeker niet uit te sluiten dat de Linde, evenals omliggende bosranden, bomenrijen en watergangen een essentiële vliegroute, maar ook foerageergebied vormt voor diverse vleermuissoorten, waaronder rosse vleermuis en watervleermuis, welke beide uit het gebied bekend zijn (bron: NDFF). De voorgenomen werkzaamheden, die langs een groot deel van de Linde plaats zullen vinden, kunnen naar ons inzien gepaard gaan met negatieve effecten op deze vliegroutes en foerageergebieden, bijvoorbeeld als er tussen zonsondergang en zonsopkomst kunstlicht wordt uitgestraald binnen het plangebied. Negatieve effecten op essentiële vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen kunnen dan ook niet op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen naar ons inzicht **niet** op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op essentiële vliegroutes van vleermuizen als gevolg van de werkzaamheden langs de Linde kunnen **niet** op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op essentieel foerageergebied van vleermuizen als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden langs de Linde kunnen **niet** op voorhand worden uitgesloten.

Overige zoogdieren

Het plangebied is tevens gecontroleerd op de aanwezigheid van (geschikt habitat van) overige beschermde soorten zoogdieren.

Waterspitsmuis

Waterspitsmuis is gebonden aan open, waterrijke omgevingen met voldoende dekking. De Lindevallei met haar petgatenlandschap, verlandingsvegetatiestructuren en veenweidelandschappen vormt zeer geschikt leefgebied voor deze soort. Uit de Lindevallei zijn dan ook diverse waarnemingen van waterspitsmuizen bekend (figuur 2.4). De meeste van deze waarnemingen zijn relatief oud (tussen 1990 en 2010). Uitzondering hierop wordt gevormd door een tweetal waarnemingen uit wateren ten noorden van de Lindevallei uit 2018 en 2021. Deze wateren en de oeverzones hiervan hebben vergelijkbare eigenschappen als de deels verlandende meanders die binnen dit project zullen worden uitgegraven en de sloten die zullen worden gedempt voor de aanleg van nieuwe meanders (figuur 2.5). Gezien deze informatie, kan de aanwezigheid van waterspitsmuizen in deels verlandende, uit te graven meanders en te dempen sloten binnen het plangebied naar ons inzicht niet op voorhand worden uitgesloten. Ook de aanwezigheid van waterspitsmuis langs de Linde zelf, waar op bepaalde plekken in de oevers gewerkt zal worden kan naar ons inzicht niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.4. Uit de omgeving van het plangebied (rood omlijnd) zijn diverse waarnemingen (stippen) van waterspitsmuizen bekend, waaronder een tweetal recente waarnemingen (geel omlijnd) (bron: NDFF).

Figuur 2.5. De uit te graven meanders (links), te dempen sloten (rechts) en de (oeverzones van de) Linde zelf zijn geschikt bevonden als leefgebied voor waterspitsmuis.

Otter

Otter is, net als waterspitsmuis, gebonden aan open, waterrijke omgevingen met voldoende en geschikte dekking. Voor de otter bestaat deze dekking voornamelijk uit opgaande landschapselementen, zoals wilgenstruwelen, rietkragen en broekbossen. Gezien de veelvoudige aanwezigheid van deze landschapselementen binnen het plangebied is het geen verrassing dat uit het plangebied zelf en de rest van de Lindevallei diverse waarnemingen van otters bekend zijn (figuur 2.6). Binnen het planvoornemen worden verschillende deels verlande, waterhoudende meanders uitgegraven. Daarnaast worden enkele broekbospercelen deels gekapt voor het graven van nieuwe meanders. Deze meanders en broekbospercelen zijn naar ons inzicht geschikt als verblijfplaatsen van otters. Zo ook de brede rietkragen langs de oevers van de Linde. Negatieve effecten op deze soort als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen dan ook niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.6. Uit het plangebied (rood omlijnd) en de rest van de Lindevallei zijn diverse waarnemingen (stippen) van otters bekend (bron: NDFF).

Das

Uit het plangebied en de rest van de Lindevallei zijn verschillende waarnemingen van dassen bekend (figuur 2.7). Ten tijde van het veldbezoek werden aan de noordzijde van het plangebied graafsporen van dassen aangetroffen. Burchtstructuren van dassen worden doorgaans alleen in ruim boven het grondwaterpeil gelegen gebiedsdelen gegraven, zoals in hoger gelegen bossen en zandgronden. De Lindevallei is laaggelegen gebied dat over het algemeen te nat is als burchtlocatie voor dassen. Burchten zijn voor zover bekend dan ook niet in de Lindevallei aanwezig (persoonlijke opmerking [REDACTED], opzichter District sùd, IFG). Het is dan ook de verwachting dat de dassen die in dit gebied worden waargenomen hun burchten in omliggende, hoger gelegen bossen, bosschages en natuurgebieden vinden. Tijdens het veldwerk zijn geen burchten of vluchtpijpen aangetroffen. Delen die niet goed konden worden onderzocht zijn naar ons inzien te nat om verblijfplaatsen te herbergen. Het plangebied vormt naar ons inzien slechts een foerageergebied voor dassen. Door de tijdelijke aard van de werkzaamheden en het feit dat deze worden uitgevoerd ten behoeve van het gebied en haar natuurwaarden zal dit foerageergebied niet in functie en kwaliteit achteruit gaan. Negatieve effecten op leefgebied van dassen als gevolg van het planvoornemen kunnen naar ons inzien derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.7. Uit de omgeving van het plangebied (rood omlijnd) zijn waarnemingen van dassen (stippen) bekend (bron: NDFF).

Boommarter

In de Lindevallei worden af en toe boommarters waargenomen (bron: NDFF). Zoals de naam suggereert maakt de boommarter gebruik van bomen met voor de soort geschikte holten als verblijfplaats. De bomen binnen het plangebied die als onderdeel van de voorgenomen werkzaamheden zullen worden verwijderd beschikken over een relatief dunne stam, waar naar ons inzien geen holten in kunnen zitten die groot genoeg zijn om een geschikte verblijfplaats van boommarter te kunnen vormen. Negatieve effecten op verblijfplaatsen van de boommarter als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Eekhoorn

Hoewel er waarnemingen van eekhoorns uit het gebied rond de Lindevallei bekend zijn, ontbreken deze uit de Lindevallei zelf (bron: NDFF). Daarnaast werden ten tijde van het veldbezoek geen eekhoornnesten aangetroffen binnen en vlak buiten het plangebied. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van eekhoorn binnen en vlak buiten het plangebied kan derhalve naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

Binnen het plangebied kunnen naast de waterspitsmuis en de otter soorten voorkomen die in de Provincie Fryslân zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen. Hoewel deze soorten zijn vrijgesteld voor ruimtelijke ingrepen, dient men zich wel te houden aan de zorgplicht (zie bijlage I).

- Negatieve effecten op waterspitsmuis en otter als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen **niet** op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op overige beschermde soorten zoogdieren als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen wel op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied kunnen wel andere licht beschermde soorten voorkomen. Voor deze soorten geldt een provinciale vrijstelling in het geval van ruimtelijke ontwikkelingen, maar geldt wel de zorgplicht (zie Bijlage I).

2.4 Reptielen

Het plangebied is tevens gecontroleerd op waarden voor beschermde reptielen. De aanwezigheid van veel in Nederland voorkomende beschermde reptielen binnen de invloedsfeer van de voorgenomen werkzaamheden kan echter op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF). Uitzondering hierop wordt gevormd door een tweetal soorten; ringslang en muurhagedis.

Ringslang

Uit de Lindevallei zijn diverse waarnemingen van ringslangen bekend (figuur 2.8). Deze waarnemingen zijn vrijwel alleen afkomstig uit het gebied van de Lindevallei ten westen van de A32, dat geen onderdeel is van het plangebied. Ook het plangebied ten oosten van de A32 is echter geschikt bevonden als leefgebied voor ringslang. Niet in de laatste plaats omdat de soort hier wel degelijk is waargenomen (persoonlijke opmerking; [REDACTED]). Dit betreffen waarnemingen die zonder bewijs zijn ingevoerd op waarneming.nl en zodoende niet in de NDFF zijn opgenomen. De uit te graven meanders, broekbossen en oevers van de Linde vormen geschikt foerageergebied voor ringslangen. Daarnaast zijn er op verschillende plekken in en nabij het plangebied geschikte overwinterings- en/of ei-afzetplekken aanwezig. Door de samenkomst van deze habitatdelen kan de aanwezigheid van ringslang binnen het plangebied naar ons inzien niet op voorhand worden uitgesloten. Hierbij moet de opmerking worden geplaatst dat de populatiedichtheid in dit deel van de Lindevallei dusdanig klein is, dat we het niet realistisch achten om nader onderzoek uit te voeren.

Zo zijn er bijvoorbeeld waarnemingen van heikikker bekend uit de deels ver-landende meander waar meander 2 (zie figuur 1.3) binnen het project zal worden gerealiseerd (figuur 2.10). Het plangebied biedt tevens geschikt landhabitat voor de soort, in de vorm van de hoge vegetatiestructuren die vrijwel langs het hele plangebied voorkomen. De aanwezigheid van zowel voortplantingswater als landhabitat van heikikker binnen alle delen van het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten en is op specifieke locaties zelfs aannemelijk.

Figuur 2.9. Buiten het plangebied werd een heikikker waargenomen.

Figuur 2.10. Binnen het plangebied (rood omlijnd), bijvoorbeeld op de locatie waar meander 2 wordt gerealiseerd, zijn waarnemingen van heikikkers (stippen) bekend (bron: NDFF).

Poelkikker

De poelkikker is een kritische soort, waarvan habitat bestaat uit voedselarm, schoon, snel opwarmend en on-beschaduwde water met goed begroeide oevers. Uit de Lindevallei zijn waarnemingen van poelkikkers bekend (figuur 2.11). Het vermoeden is dat de NDFF in deze een alles behalve volledig beeld van de verspreiding in de Lindevallei weergeeft, omdat de soort hier (zover bekend) niet gericht wordt geïnventariseerd en determinatie ervaring vereist. Recent (2019) werd poelkikker waargenomen in een watergang op enkele tientallen meters afstand van de locatie waar meander 6 (zie figuur 1.3) binnen dit project zal worden gerealiseerd. Gezien deze waarnemingen en het feit dat de watergang waar de waarneming uit bekend is in geschiktheid gelijkend is aan watergangen die binnen het planvoornemen zullen worden aangetast, met uitzondering van de oever van de Linde zelf en beschaduwde watergangen, zoals meanders 2 en 4 die voor het grootste deel zijn beschaduwde, kunnen negatieve effecten op zowel voortplantingswater als landhabitat van poelkikker naar ons inzicht niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.11. Binnen het plangebied (rood omlijnd), in een watergang op enkele tientallen meters afstand van de locatie voor meander 6 is recent (2019) poelkikker waargenomen (groene stippen) (bron: NDFF).

Boomkikker

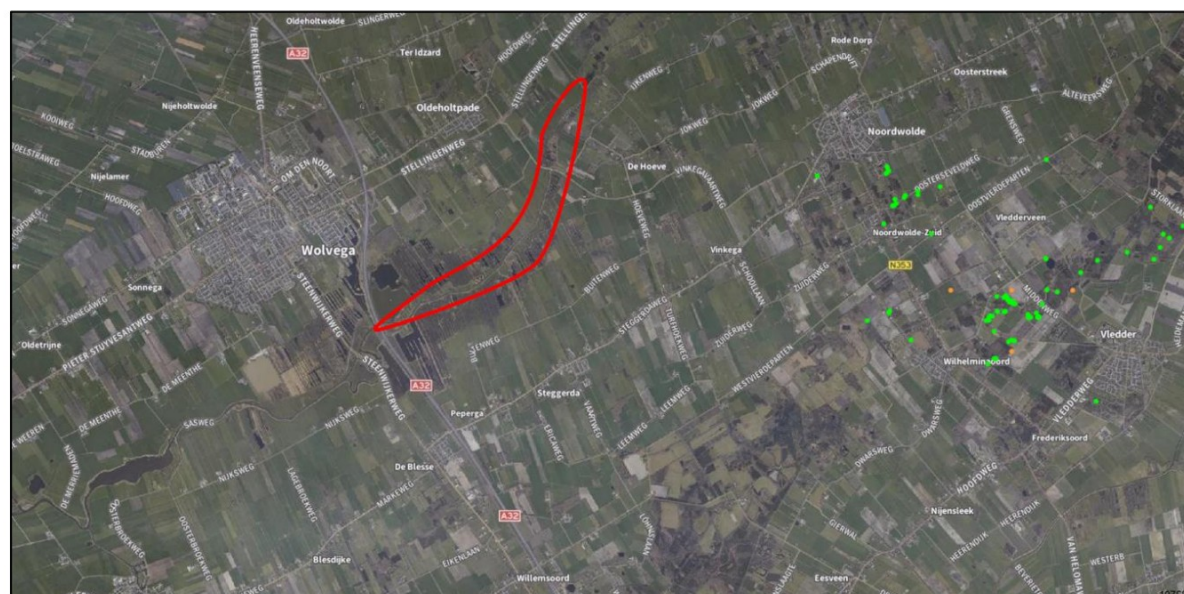
Uit de omgeving van het plangebied, rond Vledder en Landgoed De Eese in zuidoostelijke richting van het plangebied bevindt zich een uitgezette populatie boomkikkers, waar jaarlijks diverse waarnemingen van de soort worden gedaan (figuur 2.12). Boomkikkers vinden voortplantingswater voornamelijk in kleine en moerassige waterlichamen nabij bosschages en struwelen. Als landhabitat worden door deze soort onder andere braamstruwelen met mantelvegetaties gebruikt (bron: RAVON). Ook wordt de soort aangetroffen in kelders en vergelijkbare bouwwerken. Een recente (2022) waarneming van boomkikker is gedaan ter hoogte van Steggerda, op ongeveer een kilometer afstand van de Lindevallei (figuur 2.12). Alhoewel op basis hiervan kan worden gesteld dat de soort aan het oprukken is en de Lindevallei wellicht zal gaan koloniseren, zijn er geen waarnemingen van de soort uit de Lindevallei zelf bekend. Gezien de afstand tussen het plangebied en de dichtstbijzijnde waarneming en het feit dat boomkikker goed te inventariseren is (kooractiviteit is kenmerkend en van grote afstand hoorbaar), achten we de kans dat deze soort binnen het plangebied voorkomt dusdanig klein dat we het niet realistisch achten om hier rekening mee te houden bij de voortgang van het project.

Figuur 2.12. Uit de ruime omgeving van het plangebied (rood omlijnd) zijn waarnemingen van boomkikkers (stippen) bekend (bron: NDFF).

Alpenwatersalamander

Uit de omgeving van Noordwolde en Vledder zijn diverse waarnemingen van Alpenwatersalamanders bekend. De dichtstbijzijnde waarneming ten opzichte van het plangebied komt uit een plas binnen de bebouwde kom van Noordwolde, op ruim vier kilometer afstand van het plangebied (figuur 2.13). Dit betreft een zeer recente waarneming uit mei 2022. Alpenwatersalamander is niet kritisch voor wat betreft voortplantingswater en komt in verschillende typen water voor. Alleen in snel stromend water, of water met veel vis wordt deze soort niet aangetroffen (bron: Ravon). Gezien de recente waarneming uit Noordwolde kan ook voor deze soort worden gesteld dat er sprake lijkt te zijn van een opmars. Ook in dit geval is echter er sprake van een dusdanig grote afstand tussen het plangebied en de dichtstbijzijnde waarneming dat we de kans dat deze soort binnen het plangebied voorkomt zodanig klein achten dat we het niet realistisch vinden om hier rekening mee te houden bij de voortgang van het project.

Figuur 2.13. Uit de omgeving van Noordwolde en Vledder, ten oosten van het plangebied (rood omlijnd) zijn waarnemingen van Alpenwatersalamander (stippen) bekend (bron: NDFF).

Kamsalamander

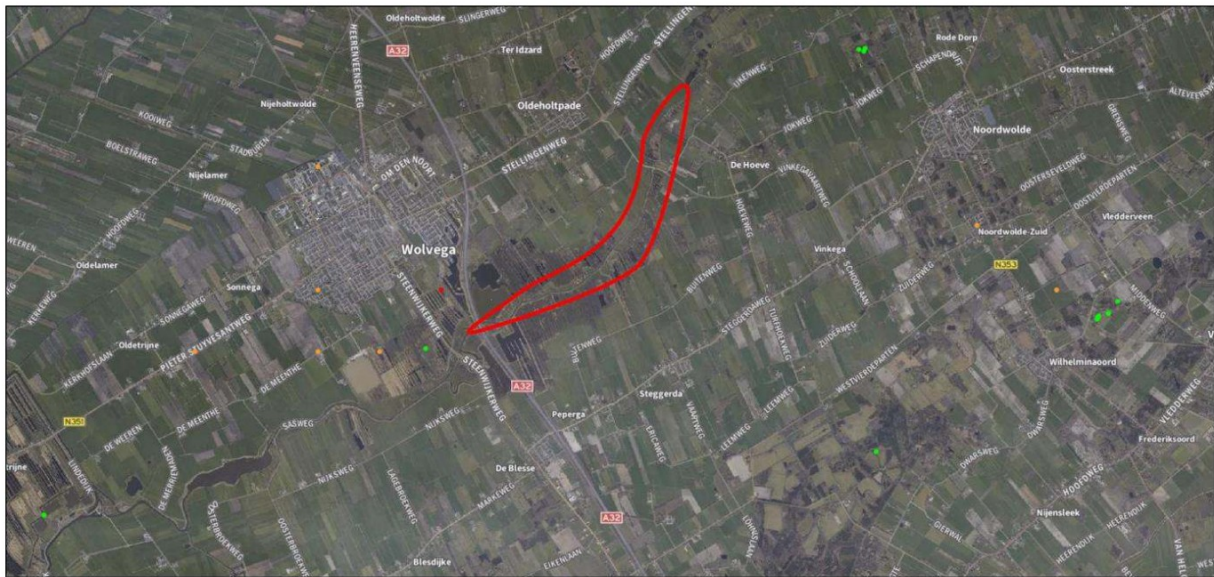
Uit de omgeving van Noordwolde en Vledder zijn tevens diverse waarnemingen van kamsalamander bekend (figuur 2.14). Uit het verspreidingsbeeld van kamsalamander wordt duidelijk dat kamsalamander niet ten westen van dit gebied wordt waargenomen. In vergelijking met een soort als Alpenwatersalamander is de kamsalamander voor wat betreft de habitatvoorkeur een stuk veeleisender. Daarbij heeft de soort een voorkeur voor bosvennen op zandgrond. Op basis van habitateigenschappen en de afstand tussen de Lindevallei en de dichtstbijzijnde waarneming van de kamsalamander, kan het voorkomen van deze soort op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.14. Uit de omgeving van Noordwolde en Vledder, ten oosten van het plangebied (rood omlijnd) zijn tevens waarnemingen van kamsalamander (stippen) bekend (bron: NDFP).

Rugstreeppad

In de ruime omgeving van het plangebied worden af en toe waarnemingen van rugstreeppadden gedaan (figuur 2.15). Uit de Lindevallei is een enkele waarneming uit 2001 van rugstreeppad bekend. Deze waarneming is gedaan in het deel van de Lindevallei dat buiten het plangebied valt. Er zijn geen recentere waarnemingen uit de Lindevallei bekend. De meest recente waarneming uit de omgeving dateert uit 2020 en is afkomstig de Noordwolder Meenthe, op ongeveer drie km afstand van het plangebied. Deze waarneming betrof een juveniel exemplaar, wat duidt op voortplanting in dit gebied. Rugstreeppad is over het algemeen goed te inventariseren, mede doordat kooractiviteit van deze soort relatief ver draagt en goed te onderscheiden is van dat van andere amfibieënsoorten. Doordat er uit het plangebied en de ruime omgeving daarvan geen recentere waarnemingen van rugstreeppadden bekend zijn, achten we de kans dat deze soort binnen het plangebied voortkomt dusdanig klein dat we het niet realistisch achten om hier rekening mee te houden bij de voortgang van het project.

Figuur 2.15 Waarnemingen (stippen) van rugstreeppadden uit de omgeving van het plangebied (rood omlijnd) (bron: NDFF).

- De aanwezigheid van zowel voortplantingswater als landhabitat van heikikker en poelkikker binnen het plangebied kan **niet** op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van voortplantingswater en landhabitat van andere beschermde amfibieënsoorten in het plangebied kan wel op voorhand worden uitgesloten op basis van habitateigenschappen en verspreidingsgegevens (bron: NDFF).

2.6 Vissen

Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor de in Nederland voorkomende groep onder de Wnb beschermde zoetwatervissen. Het gebied rond de Linde is doorspekt met petgaten, sloten, poelen en deels ver-lande meanders. In het plangebied is derhalve een relatief grote visdiversiteit te verwachten. In de meeste gevallen zullen dit algemene soorten betreffen. Echter, uit de Linde en hierop aangesloten watergangen zijn tevens diverse waarnemingen van grote modderkruiper bekend.

Grote modderkruiper

Grote modderkruiper staat in Nederland bekend als poldervis, die haar ideale leefomgeving vaak vindt in laaggelegen polders met sloten die over een goed ontwikkelde sliblaag beschikken. Hoewel er een voorkeur lijkt te zijn voor sloten met een goed ontwikkelde vegetatiestructuur, is dit geen harde eis voor de soort. In 2019 is door Bureau FaunaX een eDNA onderzoek uitgevoerd naar grote modderkruiper in de Linde en enkele wateren die hier op aansluiten, zoals bij het Helomasluisje. Op drie plaatsen werd genetisch materiaal van grote modderkruiper aangetroffen. We achten het waarschijnlijk dat grote modderkruiper in diverse andere watergangen aansluitend op de Linde voorkomt, waaronder in de deels ver-lande meanders die binnen het planvoornemen zullen worden opengesteld en de sloten die worden gedempt bij de realisatie van nieuwe meanders. Negatieve effecten op grote modderkruiper als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen derhalve niet op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op grote modderkruiper als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden binnen het plangebied kunnen **niet** op voorhand worden uitgesloten.
- De aanwezigheid van overige onder de Wnb beschermde vissoorten binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

2.7 Ongewervelden

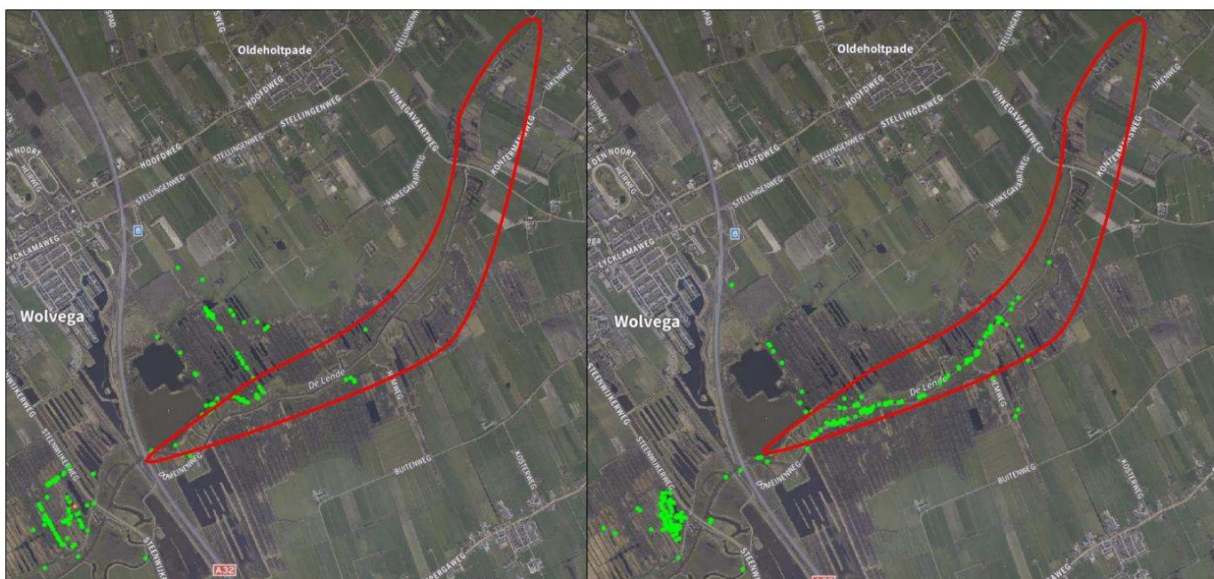
Het plangebied is gecontroleerd op waarden voor onder de Wnb beschermde soorten ongewervelden, zoals dagvlinders, libellen, mollusken of (water)kevers). Er werd gecontroleerd of een aantal soorten in het plangebied voor kunnen komen.

Gevlekte witsnuitlibel en sierlijke witsnuitlibel

De Lindevallei staat erom bekend verschillende beschermde soorten libellen te herbergen. Ten tijde van het veldbezoek werden binnen en buiten het plangebied gevlekte- en sierlijke witsnuitlibellen waargenomen (figuur 2.16), waaronder rond de locatie waar meander 2 binnen dit project zal worden gerealiseerd. Uit verspreidingsgegevens van gevlekte witsnuitlibel blijkt dat deze soort ook wordt waargenomen in de ver-lande meanders waar binnen het project meanders 2 en 4 zullen worden gerealiseerd. Het historische verspreidingsbeeld van sierlijke witsnuitlibel loopt nog verder, tot de locatie waar meander 6 wordt gerealiseerd (figuur 2.17). Hoewel het huidige verspreidingsgebied van beide soorten langs de Linde inmiddels kan zijn veranderd als gevolg van recente ontwikkelingen in de Linde, kunnen negatieve effecten op zowel gevlekte als sierlijke witsnuitlibel langs het gehele traject als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden binnen dit project niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.16. Binnen en vlak buiten het plangebied werd gevlekte- (links) en sierlijke (rechts) witsnuitlibel waargenomen.

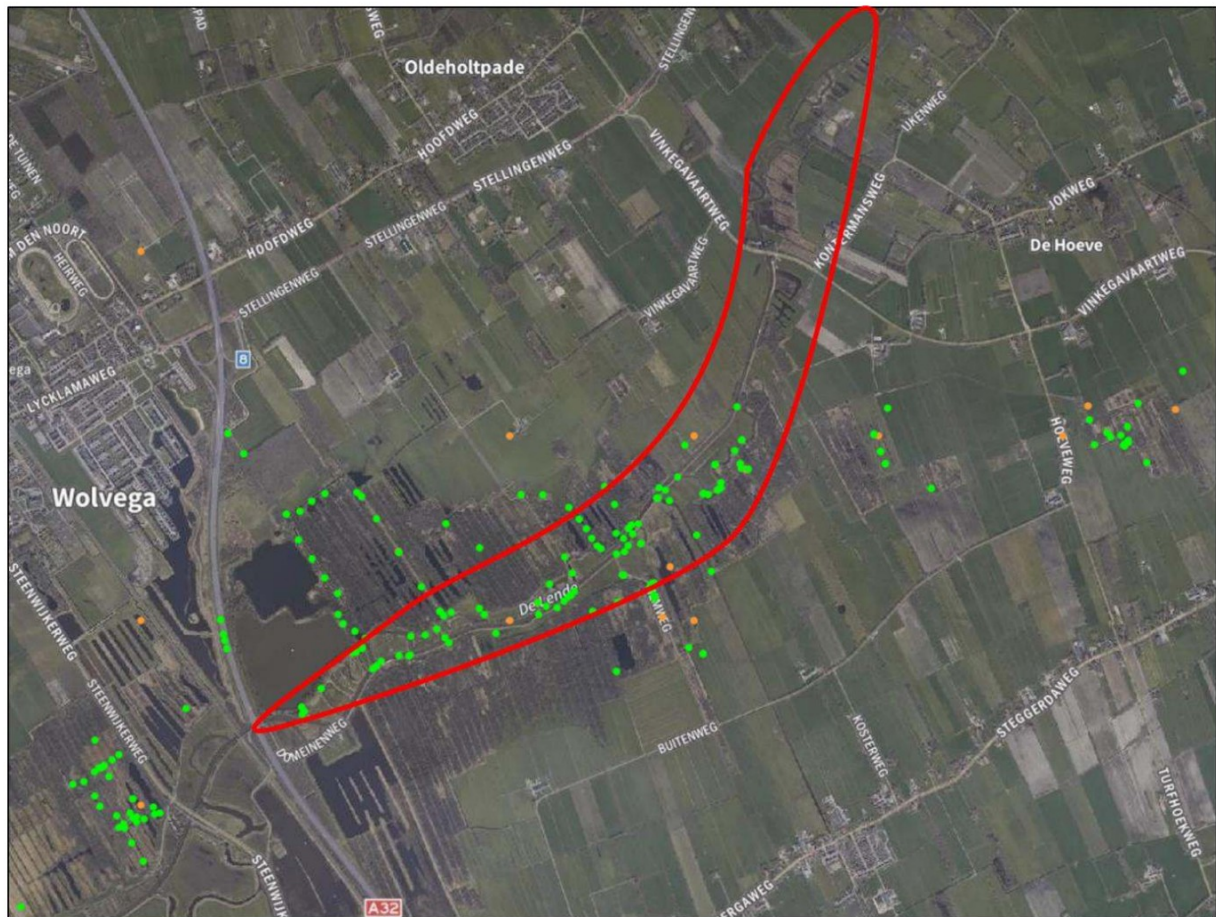
Figuur 2.17. Uit (de omgeving van) het plangebied (rood omlind) zijn waarnemingen (stippen) van gevlekte- (links) en sierlijke (rechts) witsnuitlibel bekend (bron: NDFF).

Groene glazenmaker

Groene glazenmaker is afhankelijk van de aanwezigheid van krabbenscheer in wateren, waarin eitjes worden afgezet. Ten tijde van het veldbezoek werd krabbenscheer waargenomen in wateren waar binnen het planvoornemen meanders 6 en 7B (zie figuren 1.3 en 1.4) worden gerealiseerd (figuur 2.18). Rond vrijwel de hele zuidelijke helft van het plangebied zijn daarnaast waarnemingen van groene glazenmakers bekend (figuur 2.19). Als gevolg van recente ontwikkelingen in de Linde hebben er grote veranderingen plaatsgevonden in de watervegetatiestructuur van de Linde en enkele hierop aangesloten wateren. Als gevolg hiervan is een groot gedeelte van de krabbenscheer die hier voorheen aanwezig was mogelijk verdwenen, waardoor ook het aantal groene glazenmakers dit jaar waarschijnlijk flink lager zal zijn dan voorgaande jaren. Dit neemt echter niet weg dat de aanwezigheid van deze soort binnen alle delen van het plangebied, met uitzondering van bestaande, beschaduwde meanders (meanders 2 en 4) niet op voorhand kan worden uitgesloten.

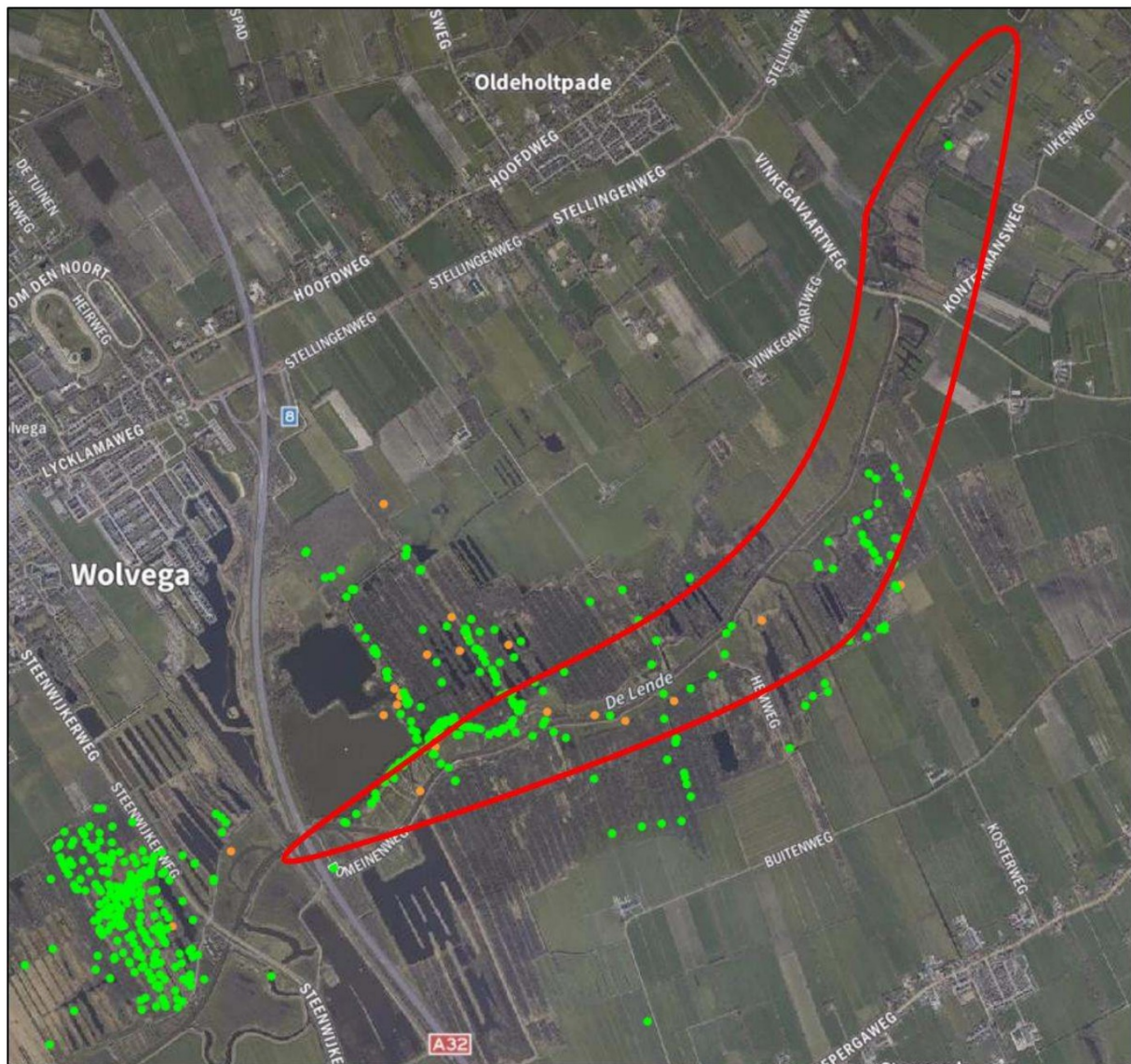
Figuur 2.18. Met name rond de locaties waar meanders 6 en 7B zullen worden gerealiseerd werd ten tijde van het veldbezoek krabbenscheer aangetroffen.

Figuur 2.19. Uit (de omgeving van) het plangebied (rood omlijnd) zijn waarnemingen (stippen) van groene glazenmaker bekend (bron: NDFF).

Gevlekte glanslibel

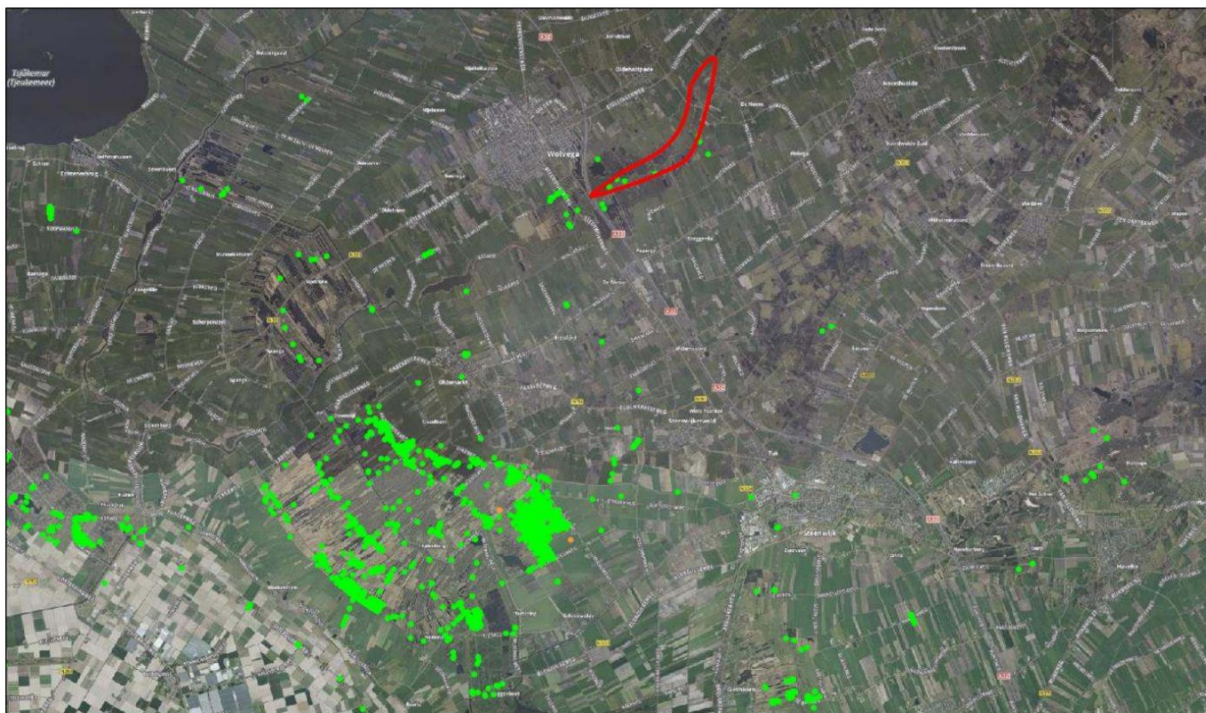
Gevlekte glanslibel wordt vrijwel langs het gehele plangebied waargenomen (figuur 2.20). Het is nog niet duidelijk in hoeverre de recente ontwikkelingen in de Linde van invloed zullen zijn op het verspreidingsbeeld van de gevlekte glanslibel, omdat de vliegtijd van deze soort ten tijde van dit schrijven pas net op gang komt en de soort mogelijk meer binding heeft met omliggende kleinere watergangen dan met de Linde zelf. Het feit blijft echter dat de Lindevaai, waaronder de deels ver-lande meanders die binnen dit project zullen worden opengesteld een belangrijk leefgebied is voor de gevlekte glanslibel en dat negatieve effecten op deze soort als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden niet op voorhand kunnen worden uitgesloten.

Figuur 2.20. Uit (de omgeving van) het plangebied (rood omlijnd) zijn waarnemingen (stippen) van gevlekte glanslibel bekend (bron: NDFF).

Kempense heidelibel

De Kempense heidelibel is een soort van moerassige omstandigheden en komt in Nederland voornamelijk voor in gebieden waar de waterstand in de winter lager is dan de zomer. Het zwaartepunt van de soort in het noorden van Nederland bevindt zich in de Weerribben, waar de waterstand in de winter lager is als het gevolg van riet-teelt die rond dit gebied plaatsvindt (figuur 2.21). In de Lindevallei is er op verschillende plaatsen sprake is van geschikte omstandigheden voor deze soort, waardoor er mogelijk voortplantingswater voor Kempense heidelibel aanwezig is. Van deze omstandigheden is echter geen sprake langs het traject van de in dit project getoetste werkzaamheden. Hoewel het niet op voorhand kan worden uitgesloten dat er Kempense heidelibellen in het plangebied aanwezig zullen zijn tijdens de uitvoering van de voorgenomen werkzaamheden, kunnen negatieve effecten op functioneel leefgebied van deze soort naar ons inzicht op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.21. Waarnemingen (groene stippen) van Kempense heidelibell uit het plangebied (rood omlijnd) en de omgeving daarvan, waaronder de Weerribben ten zuidwesten van het plangebied (bron: NDFF).

Noordse winterjuffer

De Noordse winterjuffer is een soort die zich voornamelijk voortplant in petgatenlandschappen in laagveenmoerasgebieden, voornamelijk in rietland (bron: Vlinderstichting). Uit de Lindevallei zijn diverse waarnemingen van Noordse winterjuffer bekend (figuur 2.22). De meeste waarnemingen zijn afkomstig uit het gebied ten westen van de A32. Ook aan de oostzijde van de A32 is de soort echter op verschillende plekken waargenomen, waaronder als onderdeel van het landelijk meetnet libellen. Ten tijde van het veldbezoek was op verschillende plaatsen binnen het plangebied sprake van rietland dat in potentie geschikt is bevonden als voortplantingsgebied voor Noordse winterjuffer, bijvoorbeeld op de locaties waar binnen het planvoornemen meanders 4 en 6 worden gerealiseerd (figuur 2.23). Gezien de aanwezigheid van geschikt voortplantingshabitat, evenals bekende waarnemingen van de soort uit het plangebied kunnen negatieve effecten hierop als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden naar ons inzicht niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.22. Uit het plangebied (rood omlijnd) zijn diverse waarnemingen (stippen) van Noordse winterjuffers bekend (bron: NDFF).

Figuur 2.23. In het plangebied werd voor Noordse winterjuffer geschikt voortplantingshabitat aangetroffen.

Grote weerschijnvlinder

De grote weerschijnvlinder is een soort die als waardplant voornamelijk gebruik maakt van boswilg. Binnen het plangebied werd op verschillende plekken boswilg aangetroffen, waaronder in de deels ver-lande meanders die binnen het planvoornemen zullen worden opengesteld. Hiernaast zijn langs vrijwel het hele zuidelijke gedeelte van het plangebied waarnemingen van grote weerschijnvlinders bekend (figuur 2.24). Aan de hand hiervan kan de aanwezigheid van grote weerschijnvlinders, inclusief voortplantingshabitat, binnen het plangebied naar ons inzien niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.24. Uit het plangebied (rood omlijnd) en de omgeving daarvan zijn diverse waarnemingen van grote weerschijnvlinders (stippen) bekend (bron: NDFF).

Sleedoornpage

Uit de omgeving van Wolvega zijn diverse waarneming van sleedoornpage bekend (bron: NDFF). Dit zijn allen waarnemingen van eitjes die in sleedoornstruwelen, voornamelijk op de rand van de bebouwde kom van Wolvega zijn gevonden. Zoals de naam suggereert is sleedoorn de waardplant van de sleedoornpage. Ook andere gecultiveerde soorten, waaronder pruim worden echter als waardplant gebruikt (bron: vlinderstichting). Gezien het feit dat binnen het plangebied geen waardplanten van sleedoornpage zijn aangetroffen en dat deze soort niet in de Lindevallei wordt waargenomen, maar uitsluitend binnen de bebouwde kom van Wolvega, vinden we het niet realistisch om met deze soort rekening te houden bij de voortgang van de voorgenomen werkzaamheden. De aanwezigheid van sleedoornpage binnen het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

Zilveren maan

De Lindevallei vormt een belangrijk gebied voor zilveren maan, waar deze soort jaarlijks wordt aangetroffen. De meeste waarnemingen zijn afkomstig uit het deel van de Lindevallei ten westen van de A32, buiten het plangebied. Ten tijde van het veldbezoek werd in dit deel van het gebied op verschillende plaatsen zilveren maan waargenomen. De waardplant van zilveren maan is moerasviooltje, een soort van vochtige, zure laagveenbodems die vaak in en rond broekbossen en moerasstruwelen wordt aangetroffen (bron: Verspreidingsatlas planten FLORON). Moerasviooltje wordt tevens voornamelijk in het gebied ten westen van de A32 aangetroffen. Echter, zo nu en dan worden zowel moerasviooltje als zilveren maan ook binnen het plangebied waargenomen (figuren 2.26 en 2.27). Zo werden in 2017 ruim honderd moerasviooltjes waargenomen in het gebied tussen de locaties voor meanders 2 en 4 (zie figuur 1.3). In dit deel van het gebied is tevens zilveren maan waargenomen. Het kan naar ons inzicht niet op voorhand worden uitgesloten dat moerasviooltje ook groeit op plekken waar de meanders zullen worden gerealiseerd. Als gevolg hiervan kan ook de aanwezigheid van voortplantingshabitat van de zilveren maan binnen de invloedssfeer van de voorgenomen werkzaamheden naar ons inzien niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.25 Ten tijde van het veldbezoek werd buiten het plangebied op verschillende plekken zilveren maan aangetroffen.

Figuur 2.27 Het verspreidingsbeeld van moerasviooltje komt overeen met dat van zilveren maan (bron: NDFF).

Platte schijfhoren

In Nederland is platte schijfhoren een soort van onbeschaduwde, snel opwarmende wateren met een ontwikkelde onderwatervegetatiestructuur. Zo vormen plassen en relatief voedselrijke sloten in (veen)weidegebieden een belangrijk habitat voor platte schijfhoren, waar deze soort afhankelijk is van specifieke watervegetatie, zoals draadalgen (bron: Stichting Anemoon). Tijdens monitoring door stichting Anemoon zijn in de Lindevallei, in sloten tussen de locaties waar binnen het planvoornemen meanders 6 en 7B zullen worden gerealiseerd (zie figuren 1.3 en 1.4) honderden platte schijfhorens waargenomen (figuur 2.8). Gezien de aanwezigheid van geschikt habitat binnen het plangebied, evenals deze waarnemingen in sloten op korte afstand van de locaties waar andere sloten binnen het planvoornemen zullen worden aangetast, kunnen negatieve effecten op platte schijfhorens naar ons inzicht niet op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.24. Uit het plangebied (rood omlijnd) en de omgeving daarvan zijn diverse waarnemingen van platte schijfhorens (stippen) bekend (bron: NDFF).

Gestreepte waterroofkever

In Nederland bestaat het biotoop van gestreepte waterroofkever veelal uit heldere, matig voedselrijke watergangen op veengronden met een scherpe overgang van land naar water, waarbij de dieren vooral in de oeverzone worden gevonden (Cuppen, 2005). In nabijgelegen natura2000-gebieden Rottige Meenthe & Brandemeer en Weerribben komt gestreepte waterroofkever op verschillende plaatsen voor (bron: NDFF). Deze Natura2000-gebieden worden gekarakteriseerd door een petgatenlandschap dat enigszins vergelijkbaar is met dat van de Lindevallei. Desalniettemin is de soort tijdens gerichte inventarisaties uitgevoerd door EIS en Bureau Faunax nooit in de Lindevallei aangetroffen en zijn er ook geen andere waarnemingen van de soort bekend uit het gebied. Op basis hiervan achten we het niet realistisch om in deze vervolgstappen aan te bevelen.

De aanwezigheid van overige onder de Wnb beschermde ongewervelden kan op voorhand worden uitgesloten op basis van verspreidingsgegevens (bron: NDFF) en habitateigenschappen.

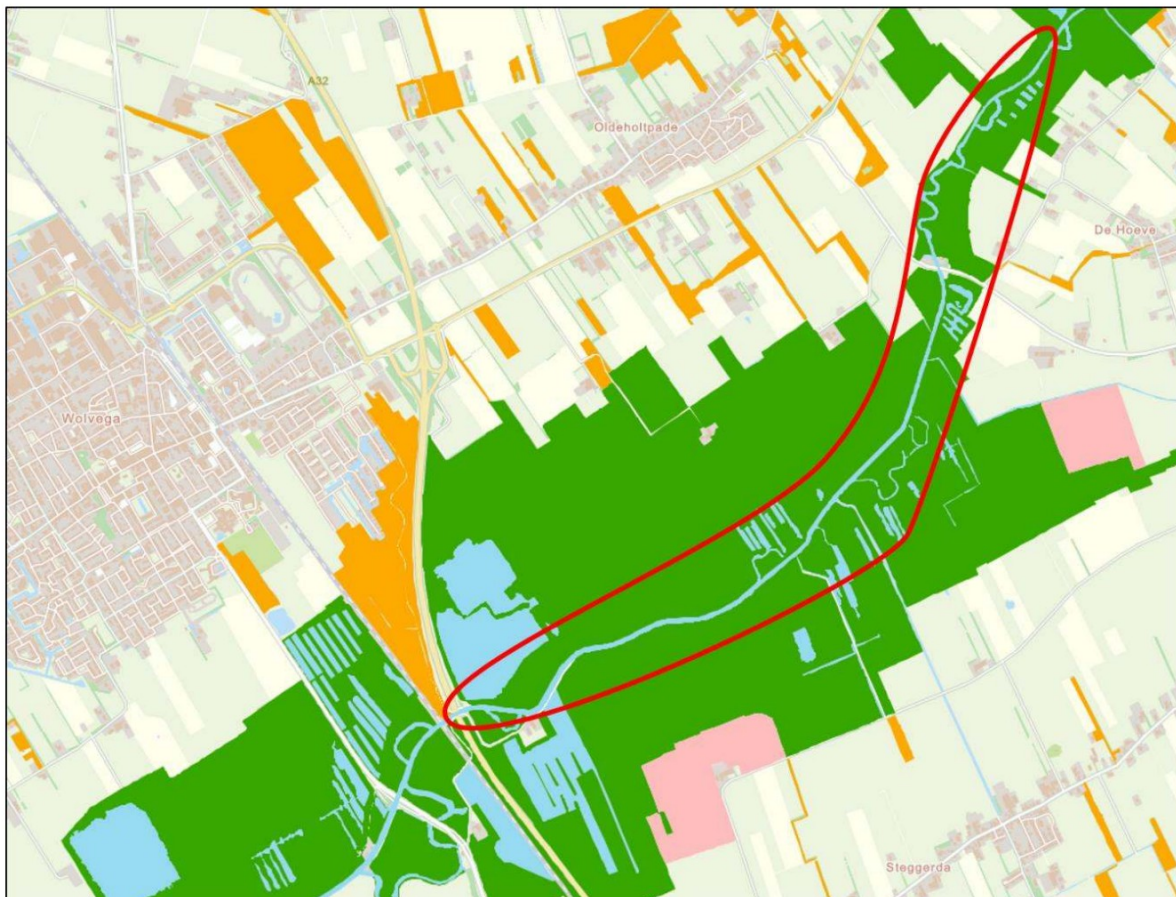
- De aanwezigheid van gevlekte witsnuitlibel, sierlijke witsnuitlibel, groene glazenmaker, gevlekte glanslibel, Noordse winterjuffer, grote weerschijnvlinder, zilveren maan en platte schijfhoren kan **niet** op voorhand worden uitgesloten.
- Negatieve effecten op overige onder de Wnb beschermde ongewervelden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.8 Gebiedsbescherming

Tijdens de bureaustudie zijn vormen van gebiedsbescherming naar voren gekomen die betrekking hebben op het plangebied. Het plangebied bevindt zich op ca. 3,6 km afstand van het dichtstbijzijnde weidevogelkansgebied en 6,6 km afstand van het dichtstbijzijnde ganzenfoerageergebied en op 6,9 km afstand van het dichtstbijzijnde Natura2000-gebied (bron: Kaartenkijkdoos provincie Fryslân). Gezien deze afstanden kunnen negatieve effecten op deze gebieden als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden (met uitzondering van negatieve effecten als gevolg van stikstofuitstoot) op voorhand worden uitgesloten. Het plangebied is echter wel onderdeel van het NatuurNetwerk Nederland (NNN).

NatuurNetwerk Nederland (NNN)

Vrijwel het gehele plangebied is onderdeel van het NNN (figuur 2.25). Aangezien de werkzaamheden voornamelijk ten behoeve van natuurverbetering zijn, gaan deze naar ons inzien niet gepaard met negatieve effecten op de doelstellingen van het NNN. Negatieve effecten op het NNN kunnen naar ons inzicht derhalve op voorhand worden uitgesloten.

Figuur 2.25. Het plangebied (rood omlijnd) is onderdeel van het NNN (groene en blauwe vlakken) (bron: Kaartenkijkdoos Provincie Fryslân).

- Negatieve effecten op overige beschermde gebieden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

Stikstofgevoeligheid

Het plangebied ligt hemelsbreed, binnen een radius van 15 km, op 6,8 km, 7,4 km, 8 km, 10,9 km en 12,4 km afstand van de Natura2000-gebieden Rottige Meenthe & Brandemeer, Weerribben, Drents-Friese Wold & Leggelderveld, De Wieden en Holtingerveld. Binnen deze Natura2000-gebieden komen verschillende stikstofgevoelige habitattypen voor. Daarnaast bevindt het plangebied zich op ca. 3,6 km afstand van een gebied in de provincie Overijssel dat is aangemerkt als “zeer kwetsbaar gebied volgens wet ammoniak en veehouderij” (bron: Geoportaal provincie Overijssel). Echter, gezien de afstand tussen het plangebied en de bovengenoemde gebieden, evenals de tijdelijke en eenmalige aard van de werkzaamheden zullen deze naar ons inzien niet gepaard gaan met negatieve effecten op stikstofgevoelige habitattypen. Negatieve effecten op stikstofgevoelige habitattypen in Natura2000-gebieden als gevolg van de voorgenomen werkzaamheden kunnen derhalve op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op stikstofgevoelige habitattypen en gebieden als gevolg van extra stikstofuitstoot kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.9 Houtopstanden

Als er een (deel van een) houtareaal wordt gekapt van meer dan 10 are (1000 m²) of een (deel van een) bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. Binnen het planvoornemen worden diverse bomen, bosschages en delen van broekbossen buiten de bebouwde kom gekapt voor de realisatie van de meanders. Als gevolg hiervan is er mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht. De gemeente Weststellingwerf is bevoegd gezag in deze.

- Er is mogelijk sprake van een meld- en/of herplantingsplicht.

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, hollen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt. In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in en rond het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Broedende (weide)vogels	Waarschijnlijk	X				Werken buiten broedseizoen Opvragen gegevens It Fryske Gea
Vogels	Jaarrond beschermde nesten	Mogelijk	X				Opvragen gegevens It Fryske Gea Bomencheck
Zoogdieren	Vleermuizen (verblijfplaatsen)	Mogelijk		X			Bomencheck
Zoogdieren	Vleermuizen (foerageergebied)	Waarschijnlijk		X			Voorkomen uitstraling kunstlicht tussen zonsondergang en zonsopkomst. Anders → Nader onderzoek.
Zoogdieren	Vleermuizen (vliegroute)	Waarschijnlijk		X			Voorkomen uitstraling kunstlicht tussen zonsondergang en zonsopkomst. Anders → Nader onderzoek.
Zoogdieren	Waterspitsmuis	Mogelijk			X		Nader onderzoek
Zoogdieren	Otter	Mogelijk		X			Werken buiten kwetsbare periode en/of onder ecologische begeleiding
Reptielen	Ringslang	Mogelijk			X		Houd rekening met deze soort
Amfibieën	Heikikker	Mogelijk		X			Nader onderzoek
Amfibieën	Poelkikker	Mogelijk		X			Nader onderzoek
Vissen	Grote modderkruiper	Ja			X		Nader onderzoek
Ongewervelden	Gevlekte witsnuitlibel	Waarschijnlijk		X			Nader onderzoek
Ongewervelden	Sierlijke witsnuitlibel	Waarschijnlijk		X			Nader onderzoek
Ongewervelden	Groene glazenmaker	Waarschijnlijk		X			Nader onderzoek
Ongewervelden	Gevlekte glanslibel	Waarschijnlijk			X		Nader onderzoek
Ongewervelden	Noordse winterjuffer	Mogelijk		X			Nader onderzoek
Ongewervelden	Grote weerschijnvlinder	Mogelijk			X		Nader onderzoek
Ongewervelden	Zilveren maan	Mogelijk			X		Nader onderzoek
Ongewervelden	Platte schijfhoren	Mogelijk		X			Nader onderzoek
Divers	Divers	Ja				X	Zorgplicht.
Houtopstanden	Meld- en/of herplantingsplicht	Mogelijk					Informereren bij gemeente Weststellingwerf

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Broedende (weide)vogels

Binnen en vlak buiten het plangebied, zoals in het door het It Fryske Gea beheerde natuurreservaat Lindevallei komen diverse vogelsoorten tot broeden. We adviseren contact op te nemen met It Fryske Gea voor inzage in de gegevens die uit het gebied zijn verzameld. Hiermee kan een beter idee worden verkregen van de vogelsoorten die in het gebied broeden en kan effectiever en gericht buiten de broedperiode van deze soorten worden gewerkt. Indien tijdens het broedseizoen wordt gewerkt, dient dit te gebeuren onder begeleiding van een ecoloog.

Jaarrond beschermde nesten

De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten in delen van broekbossen die binnen het planvoornemen worden gekapt kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren om allereerst contact op te nemen met It Fryske Gea voor inzage in de verzamelde broedvogelgegevens om een idee te krijgen van de jaarrond beschermde nesten die hier voor kunnen komen, bijvoorbeeld van purperreiger, waarvan de nesten binnenkort jaarronde bescherming krijgen. Ten tweede adviseren we om, wanneer de plannen meer geconcretiseerd zijn en duidelijk is welke bomen precies worden gekapt, gericht een bomencheck uit te laten voeren waarbij de te kappen bomen individueel worden doorzocht op (potentiële) jaarrond beschermde nesten.

Vleermuizen (verblijfplaatsen)

De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in boomholtes in bomen die binnen het planvoornemen worden gekapt kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren om, wanneer de plannen meer geconcretiseerd zijn en duidelijk is welke bomen precies worden gekapt, gericht een bomencheck uit te laten voeren waarbij de te kappen bomen individueel worden doorzocht op voor vleermuizen geschikte boomholten.

Vleermuizen (Vliegroutes en foerageergebieden)

De aanwezigheid van essentiële vliegroutes en foerageergebieden van vleermuizen binnen het plangebied, bijvoorbeeld langs de Linde of hieraan grenzende bossen, bosschages en bomenrijen kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren de uitstraling van kunstlicht tussen zonsondergang en zonsopkomst in zijn geheel binnen het plangebied te voorkomen. Indien dit niet mogelijk is, adviseren we om nader onderzoek uit te voeren om de aanwezigheid van essentiële vliegroutes en/of foerageergebieden vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit dient uitgevoerd te worden aan de hand van een aantal gerichte veldbezoeken. Het aantal bezoeken en de perioden waarin deze worden uitgevoerd dient te worden bepaald aan de hand van het vleermuisprotocol 2021. Indien er binnen het plangebied essentiële vliegroutes en/of foerageergebieden van vleermuizen worden aangetroffen, dient er voor de desbetreffende soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, de provincie Fryslân, welke in de regel wordt afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Waterspitsmuis

De aanwezigheid van waterspitsmuis in te dempen sloten en open te stellen meanders kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren nader onderzoek uit te voeren om dit vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit nader onderzoek dient uitgevoerd te worden aan de hand van het plaatsen van inloopvallen, welke na een pre-bait periode vijf keer worden gecontroleerd op de aanwezigheid van waterspitsmuizen.

Indien er binnen het plangebied waterspitsmuizen worden aangetroffen, dient er voor deze soort een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, de provincie Fryslân, welke in de regel wordt afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Otter

De aanwezigheid van vaste rust- en verblijfplaatsen van otters binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. Omdat de otter niet zo zeer gebruik maakt van vaste rust en verblijfplaatsen, maar zeer mobiel is en vaak verhuist (zelfs met jongen), achten we het niet realistisch om nader onderzoek aan te bevelen. In plaats hiervan adviseren we de meest kwetsbare periode van de soort te vermijden. Dit betreft de periode waarin de kans het grootst is dat de otter jongen heeft. Hier wordt naar ons inzien aan voldaan indien buiten het broedseizoen (grofweg van 15 maart tot 15 juli) wordt gewerkt. Indien tijdens het broedseizoen wordt gewerkt, dient dit ook vanwege de otter te gebeuren onder begeleiding van een ecooloog.

Ringslang

De aanwezigheid van leefgebied van ringslang binnen de invloedssfeer van het planvoornemen kan niet op voorhand worden uitgesloten. De ervaring leert echter dat het praktisch onmogelijk is om verblijfplaatsen vast te stellen op locaties waar sprake is van een lage populatiedichtheid. We adviseren daarom rekening te houden met deze soort. Dit houdt in dat als er in het kader van de voortgang van het traject een ontheffing wordt aangevraagd en/of een ecologisch werkprotocol wordt opgezet, deze soort daar dan in dient te worden opgenomen.

Heikikker

Het kan niet op voorhand worden uitgesloten dat de heikikker zich voortplant in sloten en deels ver-landende meanders binnen het plangebied. Tevens kan de aanwezigheid van landhabitat van deze soort binnen het plangebied niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren de aanwezigheid van deze soort vast te stellen, dan wel uit te sluiten op basis van nader onderzoek. Dit onderzoek kan worden uitgevoerd op basis van kooractiviteit, uitgevoerd in de maanden maart/april. Het exacte moment van uitvoering dient te worden bepaald op basis van weersomstandigheden en activiteit van de heikikker in andere delen van de provincie. Indien de soort wordt aangetroffen, dient er voor deze soort een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, de provincie Fryslân, welke in de regel wordt afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Poelkikker

De aanwezigheid van voortplantingswater, dan wel landhabitat van poelkikker binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren de aanwezigheid van deze soort vast te stellen, dan wel uit te sluiten op basis van nader onderzoek. Dit onderzoek kan worden uitgevoerd op basis van kooractiviteit, in de maanden mei/juni. Indien de soort wordt aangetroffen, dient er voor deze soort een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, de provincie Fryslân, welke in de regel wordt afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Grote modderkruiper

De aanwezigheid van leefgebied van grote modderkruipers binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren nader onderzoek uit te voeren om de aanwezigheid van deze soort vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit onderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van eDNA analyse, waarbij watermonsters worden verzameld uit verschillende delen van het plangebied, welke vervolgens in het lab worden geanalyseerd op genetisch materiaal van grote modderkruipers.

Indien dit wordt aangetroffen, dient voor grote modderkruiper een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, de provincie Fryslân, welke in de regel wordt afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Sierlijke witsnuitlibel, gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker en gevlekte glanslibel, Noordse winterjuffer, grote weerschijnvlinder en zilveren maan

De aanwezigheid van voortplantingshabitat van sierlijke- en gevlekte witsnuitlibel, groene glazenmaker, gevlekte glanslibel, Noordse winterjuffer, grote weerschijnvlinder en zilveren maan in het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. Binnen het plangebied zijn enkele sloten met krabbenscheer aangetroffen. Het kan tevens niet op voorhand worden uitgesloten dat krabbenscheer ook in andere sloten in het plangebied aanwezig is. We adviseren nader onderzoek uit te voeren om van deze zeven soorten de aanwezigheid vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit onderzoek dient te worden uitgevoerd in de vliegperiode, welke per soort kan verschillen. Indien de aanwezigheid van voortplantingshabitat van één of meer soorten wordt vastgesteld, dient er voor de desbetreffende soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, de provincie Fryslân. Deze ontheffing wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Platte schijfhoren

De aanwezigheid van platte schijfhorens binnen diverse te dempen sloten en deels verlande, open te stellen meanders binnen het plangebied kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren nader onderzoek uit te voeren om de aanwezigheid van platte schijfhoren vast te stellen, dan wel uit te sluiten. Dit onderzoek dient uitgevoerd te worden door met een schepnet gericht naar platte schijfhorens te zoeken en kan gelijktijdig worden uitgevoerd met het onderzoek naar de bovengenoemde ongewervelden. Indien de platte schijfhoren wordt aangetroffen, dient er voor de desbetreffende soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd bij het bevoegd gezag, de provincie Fryslân. Deze ontheffing wordt in de regel afgegeven onder de voorwaarde dat er mitigerende en compenserende maatregelen worden uitgevoerd.

Zorgplicht

Er kunnen enkele soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt in het geval van schade aan deze soorten. De zorgplicht van de Wnb (art. 1.11) schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door altijd zo te werken, dat dieren kunnen ontsnappen (bijvoorbeeld in één richting dempen van sloten) en/of deze te verplaatsen naar een geschikt biotoop in de directe omgeving. Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland. Mits eventueel aangetroffen dieren de kans krijgen om te vluchten of eventueel aangetroffen dieren worden verplaatst naar een plek in de omgeving die niet onder invloed staat van werkzaamheden, wordt naar ons inzien voldaan aan de zorgplicht. Voor de voorwaarden waaraan de vrijstellingen moeten voldoen in het kader van de soorten waarvoor een vrijstelling geldt, wordt verwezen naar Bijlage I.

Houtopstanden

Binnen het planvoornemen worden diverse bomen, bosschages en delen van broekbossen gekapt buiten de bebouwde kom van Wolvega. Als gevolg hiervan kan er sprake zijn van een meld- en/of herplantingsplicht. We adviseren daarom contact op te nemen met de gemeente Weststellingwerf om een eventuele meld- en/of herplantingsplicht te bespreken.

3.3 Overzicht vervolgstappen

Het planvoornemen kan zonder bezwaren doorgang vinden binnen de kaders van de vigerende natuurwetgeving, mits aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- **Broedvogels:** Opvragen gegevens It Fryske Gea en werken buiten nader te bepalen broedperiode.
- **Jaarrond beschermde nesten:** Opvragen gegevens It Fryske Gea en gerichte bomencheck.
- **Vleermuizen (verblijfplaatsen):** Gerichte bomencheck.
- **Vleermuizen (vliegrouete en foerageergebied):** Uitstraling kunstlicht tussen zonsondergang en zonsopkomst voorkomen. Anders → **Nader onderzoek.**
- **Waterspitsmuis:** Nader onderzoek.
- **Otter:** Werken buiten kwetsbare periode.
- **Ringslang:** Meenemen bij een activiteitenplan / ontheffingsaanvraag.
- **Heikikker:** Nader onderzoek.
- **Poelkikker:** Nader onderzoek.
- **Grote modderkruiper:** Nader onderzoek.
- **Gevlekte witsnuitlibel:** Nader onderzoek.
- **Sierlijke witsnuitlibel:** Nader onderzoek.
- **Groene glazenmaker:** Nader onderzoek.
- **Gevlekte glanslibel:** Nader onderzoek.
- **Noordse winterjuffer:** Nader onderzoek.
- **Grote weerschijnvlinder:** Nader onderzoek.
- **Zilveren maan:** Nader onderzoek.
- **Platte schijfhoren:** Nader onderzoek.
- **Zorgplicht:** naleven van de zorgplicht.
- **Houtopstanden:** Informeren gemeente Weststellingwerf over meld- en/of herplantingsplicht.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

Literatuur

Cuppen, J. (2005). De gestreepte waterroofkever *Graphoderus bilineatus* in Zuid-Holland.

Bronnen internet

Geoportaal provincie Overijssel

<https://geo.overijssel.nl/viewer/app/master/v1?name=Atlas%20van%20Overijssel>

Kaartenkijkdoos Provincie Fryslân

<https://www.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=14fdb7eae5844c479140f89c88abdd3>

NDFF

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon

<https://www.sovon.nl/nl>

Stichting Anemoon

<https://www.anemoon.org/>

Verspreidingsatlas planten FLORON

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Vlinderstichting

<https://www.vlinderstichting.nl>

Waarneming.nl

<https://waarneming.nl>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten Provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de Provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming Provincie Fryslân.

<i>Zoogdieren</i>	<i>Amfibieën</i>
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de Provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- a. In het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. In het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- c. In het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. In het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien bovengenoemde soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig.

Zorgplicht art 1.11 Wnb

Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de uitvoerende gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

Wnb Houtopstanden

De Boswet is in 2015 gewijzigd en per 1 januari 2017 opgenomen in de nieuwe Wet Natuurbescherming. Die wet zal op den duur weer (beleidsneutraal) in de Omgevingswet opgenomen worden. De, voor gemeenten, belangrijkste wijziging van de wet is de beperking in het stellen van regels ten aanzien van houtopstanden buiten de begrenzing zoals aangegeven op de kaart Begrenzing Bebouwde kom Boswet. Dit heeft effect op o.a. gemeentelijk kapbeleid. De provincie heeft, als bevoegd gezag, een provinciale verordening opgesteld voor de uitvoering van de Wet Natuurbescherming. Dat is in overleg met de Friese gemeenten gedaan. De APV, afd. 3 Het bewaren van houtopstanden, oftewel de kapverordening, vormt de basis voor het nader uitgewerkte kapbeleid. Tevens zijn in de APV regels opgenomen ten aanzien van de Bomenlijst.

De bescherming van arealen bos en houtopstanden valt dus onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden gevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.